

RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN VAN NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2026

Marc van Houten

RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN VAN NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2026

Marc van Houten

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN
Hilversum, 2026
Rapportnummer: 345
eISSN: 2950-5437

© Copyright 2026 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

‘Een vogel op zichzelf is zo’n grandioos mooi ding...’

Henk Slijper
Uit: ‘Vogels’, mei/juni, 1988

INHOUD

		Blz.
	SAMENVATTING	
1	**INLEIDING**	6
2	**OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER**	6
	2.1 De Helling	7
	2.2 Uiterdijken	7
	2.3 Zwarte Noord	7
	2.4 Bruggematen	7
	2.5 Wolkenberg	7
3	**METHODE**	8
4	**WEERSOMSTANDIGHEDEN**	9
5	**RESULTATEN**	10
	5.1 De Helling	10
	5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	10
	5.1.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels	13
	5.1.3 Andere waarnemingen	14
	5.2 Uiterdijken	14
	5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	14
	5.2.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels	16
	5.2.3 Andere waarnemingen	18
	5.3 Zwarte Noord	18
	5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	18
	5.3.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels	20
	5.3.3 Andere waarnemingen	21
	5.4 Bruggematen	22
	5.4.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	22
	5.4.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels	23
	5.4.3 Andere waarnemingen	24
	5.5 Wolkenberg	24
	5.5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	25
	5.5.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels	27
	5.5.3 Andere waarnemingen	28
	5.6 Rode- en Oranje lijst soorten	28
6	**PREDATIE**	29
7	**BEHEERAANBEVELINGEN**	30
8	**DANKZEGGING**	31
9	**GERAADPLEEGDE LITERATUUR**	31

BIJLAGEN

Bijlage 1	Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2026.
Bijlage 2	Soorten en territoria van broedvogels van de Uiterdijken in 2005 t/m 2026.
Bijlage 3	Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2026.
Bijlage 4	Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2026.
Bijlage 5	Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2026.
Bijlage 6	Territoriakaarten per soort in 2026. - De Helling - Uiterdijken - Zwarte Noord - Bruggematen - Wolkenberg

SAMENVATTING

Dit rapport beschrijft de resultaten van de broedvogelinventarisaties die in 2026 zijn uitgevoerd in vijf binnen- en buitendijkse gebieden langs de rivier de Eem. Op verzoek van Natuurmonumenten worden deze terreinen al geruime tijd volgens een gestandaardiseerde methode geïnventariseerd en beschreven door dezelfde auteur. Het gaat om De Helling (vanaf 1999), Uiterdijken (vanaf 2005), Zwarte Noord (vanaf 2006), Bruggematen (vanaf 2008) en Wolkenberg (vanaf 2009). Door de jarenlange toepassing van een consistente inventarisatiemethode zijn de resultaten tussen jaren en gebieden goed vergelijkbaar en kunnen ontwikkelingen en trends in de broedvogelpopulaties goed in beeld worden gebracht.

De Helling (13 ha) telde in 2026 twintig broedvogelsoorten, verdeeld over 101 territoria. Van de primaire weidevogels werden scholekster (2), kievit (12), grutto (13) en tureluur (6) vastgesteld. Opvallende soorten waren onder andere roerdomp (1), zomertaling (1), slobeend (7), waterral (1), kluut (15) en kleine plevier (1). Bijzonder was de vestiging van de visdief als nieuwe broedvogelsoort.

Uiterdijken (27 ha) leverde zestien broedvogelsoorten en 91 territoria op. De primaire weidevogels waren scholekster (2), kievit (15), grutto (23) en tureluur (7). Daarnaast werden onder andere zomertaling (1) en slobeend (4) als broedvogel vastgesteld.

In de Zwarte Noord (16 ha) werden veertien broedvogelsoorten en 83 territoria vastgesteld. De aantallen van de primaire weidevogels waren scholekster (1), kievit (20), grutto (24) en tureluur (7). Verder werden onder andere roerdomp (1) en slobeend (3) vastgesteld. De fazant werd hier voor het eerst als broedvogel vastgesteld.

De Bruggematen (8,5 ha) kwam uit op veertien broedvogelsoorten en 57 territoria. De primaire weidevogels waren scholekster (1), kievit (12), grutto (5) en tureluur (5). Daarnaast is onder andere slobeend (2) als broedvogel vastgesteld.

Wolkenberg tenslotte (14 ha) telde 22 broedvogelsoorten, verdeeld over 61 territoria. De primaire weidevogels waren scholekster (1), kievit (5), grutto (1) en tureluur (3). Opvallende soorten waren onder andere slobeend (1), bruine kiekendief (1), waterral (1), kleine plevier (2), blauwborst (2) en snor (3).

In totaal werden in de vijf gebieden verschillende Rode Lijst-soorten als broedvogel vastgesteld: roerdomp, zomertaling, slobeend, grutto en tureluur.
In de weidevogelgebieden De Helling, Uiterdijken en Zwarte Noord was ook dit jaar sprake van een zeer laag broedsucces. Met name het verdwijnen van kuikens in de loop van het broedseizoen wijst op een hoge predatiedruk. Naast broedvogels zijn ook niet-broedende soorten en andere faunistische elementen geïnventariseerd en beschreven, waarmee een breder ecologisch beeld van de gebieden is verkregen. Tot slot zijn enkele suggesties en aanbevelingen voor het beheer opgenomen, gericht op het verbeteren van het broedsucces en de overlevingskansen van de (weide)vogelpopulatie.

1 INLEIDING

Ook in het voorjaar van 2026 zijn, zoals gebruikelijk, op verzoek van Natuurmonumenten vijf binnen- en buitendijkse terreinen langs de rivier de Eem geïnventariseerd op broedvogels. Het betreft de terreinen De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg, die alle in eigendom en beheer zijn van Natuurmonumenten.
Vogelgegevens die op een gedetailleerd schaalniveau worden verzameld, vormen waardevolle basis voor evaluatie en planning van het beheer en voor ecologische interpreta
Net als in voorgaande jaren is ook de inventarisatie in 2026 uitgevoerd door de auteur va rapport.

2 OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER

De totale oppervlakte van de vijf geïnventariseerde gebieden is gelijk gebleven aan die van voorgaande jaren (Figuur 1). Aan de westzijde van de rivier de Eem liggen twee gebieden met een weidevogeldoelstelling: De Helling (13 ha) en Uiterdijken (27 ha). Aan de oostzijde van de Eem liggen drie gebieden. Zwarte Noord (16 ha) heeft eveneens een weidevogeldoelstelling, terwijl voor Bruggematen (8,5 ha) en Wolkenberg (14 ha) de doelstelling vochtig hooiland geldt.

Figuur 1. *Ligging en begrenzing van de geïnventariseerde gebieden in 2026.*

2.1 De Helling

De Helling valt als grasland onder het type vochtig weidevogelgrasland. De percelen worden van elkaar gescheiden door meerdere sloten. Aan de noordzijde bevindt zich een ondiepe plas met slikranden en een schelpeneiland. De vegetatie op het schelpeneiland is in het najaar en de vroege winter verwijderd. Vervolgens is twee keer zout opgebracht, halverwege februari en half maart, om de hergroei van de vegetatie te remmen.
Begin mei zijn op vier locaties veel scherpe boterbloemen aangetroffen. Daarnaast was er één locatie waar veel pinksterbloemen voorkwamen.
Halverwege april begon de vegetatie zich op het schelpeneiland te ontwikkelen. Begin juni was het eiland sterk verruigd, met onder andere woekerende stippelganzenvoet en haagwinde. Tijdens de laatste telling, begin juni, stonden de greppels nog steeds vol water.

2.2 Uiterdijken

Dit terrein is duidelijk herkenbaar als een typische Eemuiterwaard. De percelen worden van elkaar gescheiden door sloten en enkele dwarsdammen. Het gebied kent veel microreliëf en een structuurrijke vegetatie met variatie in hoogte. Aan de zuidzijde sluiten twee geulen aan op de rivier de Eem, waardoor gebiedsvreemd water het terrein kan binnendringen. Aan de voet van de noordelijke Zomerdijk, in het centrale deel en iets ten noorden van de Eem-inlaat, bevinden zich enkele plas-draslandjes. Pitrus is najaar 2025 op het zuidelijke schiereiland gemaaid.
Tijdens de laatste telronde, begin juni, stonden de greppels in het noordelijke deel nog vol water. Opmerkelijk was het aantal pinksterbloemen dat dit jaar op meerdere plekken werd aangetroffen, in vergelijking met vorig jaar. Begin mei bleek het zuidelijke perceel rijk te zijn aan scherpe boterbloem. Op het meest noordelijke perceel groeide aan de oostzijde vanaf begin mei veel koolzaad. Tijdens de derde telronde zijn op het grote perceel ten noorden van de inlaat zo'n 25 stuks jongvee ingezet. Op 6 juni was het meest zuidelijke deel flink begraasd. De door de zon vergeelde vegetatie gaf het landschap iets van de Zuid-Amerikaanse pampa. De aanwezigheid van runderen, samen met grote zilverreigers en een koereiger, maakte die associatie compleet.

2.3 Zwarte Noord

De Zwarte Noord is een Eemuiterwaard, gelegen aan de oostzijde van de rivier de Eem. Het gebied bestaat uit nat grasland, met in het centrale deel een ronde plas. Tijdens de eerste telling, op 6 april, viel op hoe kort de vegetatie was. Begin mei stonden de meeste greppels droog. Het zuidelijkste perceel bleef gedurende het hele telseizoen opvallend nat. Vanaf half mei stonden de noordelijke percelen geel van de scherpe boterbloem. Begin juni werd speerdistel aangetroffen, met een hoogte tot 1,5 meter. Aan de westzijde van de plas neemt moerasandijvie, met een hoogte van ruim een meter, toe. Ook gele lis is hier aanwezig.

2.4 Bruggematen

Dit gebied maakt als Eemuiterwaard deel uit van het buitendijkse systeem. Het gebied bestaat uit een gevarieerde schakering van natuurgrasland, riet, moeras en open water. Het centrale deel wordt gekenmerkt door natte omstandigheden en relatief hoge vegetatie, met onder andere pitrus. Aan de zuidelijke dijkvoet was het tot half juni plas-dras.

2.5 Wolkenberg

Het grootste deel van deze uiterwaard bestaat uit grasland, rietvegetatie, moeras en open water. Rond de vierkante plas in het noorden bevindt zich op enkele plaatsen een smalle rietstrook met pitrus. Iets zuidelijker liggen voormalige kleiputten, riet-, biezen- en zeggeveldjes, evenals enkele plas-draslandjes.
De graslanden hebben een mooie, open en gevarieerde vegetatiestructuur. Wat positief opvalt is dat er geen duidelijke aanwezigheid is van storingssoorten zoals pitrus, zuring en distels. De

vegetatie is daardoor niet verruigd en blijft voldoende open en gevarieerd. Dit biedt goede omstandigheden voor weidevogels om te foerageren en te broeden.
In het najaar van 2025 is langs de inlaat een lage kade aangelegd om in de winter en het vroege voorjaar het hoge water vanuit de Eem tegen te houden. Voorheen overstroomde het gebied bij hoge waterstanden regelmatig. Het langdurig onder water staan had een negatieve invloed op de ontwikkeling van de vegetatie en was ook niet gunstig voor de weidevogels. Met de aanleg van de kade kan de beheerder de waterstand beter reguleren en voorkomen dat het gebied in deze periode onnodig overstroomt. Zo wordt een betere uitgangssituatie gecreëerd voor zowel de vegetatie als de weidevogels.
Het riet rond de slenk is gemaaid. Het beheerpad vanaf de Eemdijk en de Eemkade is verhoogd.
In het zuidelijke, duidelijk hoger gelegen grasperceel werden her en der nog slechts enkele pollen pinksterbloemen aangetroffen, naar schatting een twintigtal. De meest zuidelijke poel is in het winterhalfjaar uitgegraven. Daarbij bleef een grondhoop achter van ongeveer twee meter hoog en met een doorsnede van negen meter. Om de openheid van het gebied te behouden, zou deze moeten worden opgeruimd.
Halverwege mei zijn circa dertien schapen ingezet in het ruige noordelijke deel van het gebied. Eind mei is een zuidelijk grasperceel gemaaid en is het maaisel afgevoerd.

3 METHODE

De inventarisaties zijn uitgevoerd volgens de geldende Sovon-richtlijnen voor de BMP-methode (Vergeer et al., 2016). Deze werkwijze is ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.
In de periode van begin april tot half juni zijn in elk van de vijf gebieden vijf volledige inventarisatierondes uitgevoerd, vrijwel allemaal in de vroege ochtend. Met behulp van een verrekijker en telescoop zijn vanaf wegen, dijken en kades alle percelen, sloten en plassen systematisch onderzocht. Voor delen van de gebieden die op grotere afstand lagen of moeilijk te overzien waren, zijn beperkt insteken gemaakt.
Vrijwel alle waarnemingen zijn op veldkaarten ingetekend, waarbij soort, geslacht en gedragscode zijn genoteerd. Daarbij is specifiek gelet op aanwijzingen voor territorium- en nestindicerend gedrag. Vooral balts- en alarmgedrag zijn nauwkeurig geregistreerd. Ook waarnemingen van broedende vogels, gevonden nesten en gezinnen met pullen zijn zorgvuldig vastgelegd.
Op percelen met kort gras waren broedende kieviten en grutto’s met behulp van de telescoop vanaf grote afstand goed waarneembaar. Er is echter niet gericht naar nesten gezocht.
Naast broedvogels zijn ook waarnemingen van niet-broedende vogels en andere faunistische elementen verzameld. Tevens zijn aantekeningen gemaakt over het agrarische grondgebruik en de uitgevoerde werkzaamheden.
Alle verzamelde gegevens zijn ingevoerd in de databases van het BMP-project van Sovon. De verdeling van de inventarisatierondes over de maanden, het tijdstip van de dag en de duur van de afzonderlijke tellingen is weergegeven in Tabel 1.

	DE HELLING		UITERDIJKEN	
Datum	**Inventarisatietijd**	**Telduur (in min.)**	**Inventarisatietijd**	**Telduur (in min.)**
05-04	7:15-8:25 uur	70	8:45-10:45 uur	120
22-04	6:55-8:10 uur	75	8:30-9:50 uur	80
02-05	8:15-9:45 uur	90	6:10-8:00 uur	110
18-05	6:35-8:00 uur	85	8:10-9:50 uur	100
06-06	7:15-7:55 uur	40	8:10-9:50 uur	100
Totaal		360		510

	ZWARTE NOORD		BRUGGEMATEN		WOLKENBERG	
Datum	**Inventarisatietijd**	**Telduur (in min.)**	**Inventarisatietijd**	**Telduur (in min.)**	**Inventarisatietijd**	**Telduur (in min.)**
06-04	7:05-8:30 uur	85	8:45-9:30 uur	55	9:40-10:50	70
23-04	6:35-7:55 uur	80	8:05-8:55 uur	50	9:05-10:20	75
01-05	9:20-10:30 uur	70	8:15-9:10 uur	55	6:15-7:45	90
19-05	5:50-6:50 uur	60	7:05-7:45 uur	40	10:40-11:45	65
07-06	6:30-7:45 uur	75	8:05-8:35 uur	30	5:25-6:20	55
Totaal		370		230		355

Tabel 1. *Veldbezoeken, inventarisatietijd en telduur in De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg in 2026.*

In 2026 is 6:00 uur besteed aan inventarisatie in De Helling, Uiterdijken 8:30 uur, Zwarte Noord 6:10 uur, Bruggematen 3:50 uur en Wolkenberg 5:55 uur.

4 WEERSOMSTANDIGHEDEN

Weersomstandigheden zijn van grote invloed op (weide)vogels, vooral op de voedselbeschikbaarheid, het broedsucces en de overleving van kuikens. Het weer tijdens het broedseizoen van 2026 wordt hieronder beschreven aan de hand van de maand- en seizoensoverzichten van het KNMI.

Winter 2025-2026 was zacht, droog en ongeveer normaal zonnig. De gemiddelde temperatuur in De Bilt bedroeg 4,8 °C tegen 3,9 °C normaal. Er waren 31 vorstdagen tegen 35 normaal. Met 135 mm neerslag tegen 204 mm normaal was de winter duidelijk droog, vooral door een zeer droge december (23 mm). Januari kende wel een uitgesproken winterse periode met lokaal 20-30 cm sneeuw. Met 222 zonuren tegen 217 uur normaal was de winter ongeveer normaal zonnig.
De lente van 2026 (maart, april en mei) lente was zeer warm, zeer droog en zeer zonnig. De gemiddelde temperatuur van 11,0 °C tegen 9,9 °C normaal maakte dit de vijfde warmste lente sinds 1901. Er viel gemiddeld 111 mm neerslag tegen 148 mm normaal; vooral april was uitzonderlijk droog met slechts 8 mm tegen circa 40 mm normaal. Met 728 zonuren tegen 567 uur normaal was de lente zeer zonnig. Voor het broedseizoen was vooral de combinatie

van hoge temperaturen, weinig neerslag en veel zon kenmerkend. Eind mei kwamen lokaal zware onweersbuien voor.
De zomer tot en met juli was zeer warm, zeer zonnig en zeer droog. Juni was met 19,1 °C de op één na warmste juni sinds 1901 en kende van 18 tot en met 29 juni een uitzonderlijk vroege en langdurige hittegolf, met 39,4 °C op 26 juni. Juni was met 85 mm neerslag tegen 65 mm normaal wel relatief nat. Juli was met 19,7 °C tegen 18,3 °C normaal zeer warm en met slechts 13 mm neerslag tegen 78 mm normaal uitzonderlijk droog; de zon scheen 279 uur tegen 220 uur normaal.
Door de droge lente en juli liep het neerslagtekort eind juli op tot circa 248 mm, ongeveer tweemaal zo groot als in de meeste jaren en slechts 20-30 mm onder de recordjaren 1976 en 2018.
Samenvattend was 2026 tot en met juli opvallend warm, zonnig en droog. Voor het broedseizoen waren vooral de hoge temperaturen, vele zonuren en het grote neerslagtekort kenmerkend; juni vormde met relatief veel neerslag de belangrijkste uitzondering.

Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig. Er was dan ook geen sprake van belemmeringen door het weer.

5 RESULTATEN

5.1 De Helling

In 2026 hebben in De Helling twintig verschillende broedvogelsoorten gebroed, verdeeld over in totaal 101 territoria. Ter vergelijking: in 2025 waren dit respectievelijk negentien soorten en 76 territoria. Een flinke toename werd vastgesteld bij de volgende soorten: wilde eend, meerkoet, kluut, kievit en rietzanger. Daarentegen konden grauwe gans, porseleinhoen en bontbekplevier dit jaar geen geschikt broedgebied vinden. Opmerkelijk zijn de teruggekeerde soorten: roerdomp, waterhoen en kleine plevier. Voor het eerst is een broedgeval van visdief vastgesteld. Dit jaar zijn vijf Rode lijst-soorten vastgesteld: roerdomp, zomertaling, slobeend, grutto en tureluur. Daarnaast zijn vier soorten van de Oranje lijst waargenomen: waterhoen, scholekster, kluut en kievit. Voor het vijfde jaar op rij was sprake van volledige predatie in De Helling.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Roerdomp 1(0) territorium
Na één jaar van afwezigheid is er weer een territorium voor deze vogel geconstateerd. Tijdens de eerste telling, 5 april, is een drie maal roepende Roerdomp in het noordelijk deel waargenomen. Op 2 mei is drie maal de baltshoemp inclusief het inademen hoorbaar, de vogel bevond zich in de rietstrook aan de voet van de Eemdijk. Een perceel zuidelijker hoempte op 18 mei een roerdomp, ook het inademen werd waargenomen. In de gewestelijke Eempolder wordt de roerdomp inmiddels vrijwel dagelijks waargenomen.

Bergeend 1(1) territorium
Op 5 april is een clubje van acht bergeenden waargenomen, vijf mannetjes en drie vrouwtjes. Op 6 juni wilde een clubje overvliegende bergeenden op het schelpeneiland landden, maar de daar aanwezige fanatieke kluten weerhielden hen ervan. Tijdens dezelfde telling is een mannetje met circa tien zwemmende kuikens waargenomen.

Krakeend 6(5) territoria
Vijftien paar krakeend verbleven in De Helling op 5 april. Uiteindelijk bleven er zes territoria over in het telgebied. Jonge vogels zijn niet waargenomen.

Wilde eend 11(6) territoria
Een fantastisch aantal voor deze soort die het landelijk zeer zwaar heeft. Er werd voornamelijk gebroed in en nabij hogere slootvegetatie. Op 22 april is een paar met zeven kuikens gezien en een vrouwtje met vijf kuikens. Twee vrouwtjes met kuikens zijn op 2 mei gezien. Drie families met kuikens, waarvan het aantal van zes kuikens het hoogst was, zijn op 18 mei geteld.

Zomertaling 1(1) territorium
Op 5 mei is een mannetje in een brede sloot waargenomen. Goed voor een territorium.

Slobeend 7(5) territoria
7 territoria is voor deze fraaie soort fantastisch. Met vijf territoria rond de noordelijke plas. In 2001 waren er meer territoria, namelijk tien.

Kuifeend 1(2) territorium
Dit jaar één territorium, terwijl dit er in 2025 twee waren.

Waterral 1(1) territorium
Het tweede jaar op rij een territorium voor deze bijzondere soort. Op 2 april is een gillende vogel gehoord.

Waterhoen 1(0) territorium
In 2018 is er voor het laatst een territorium van deze soort aangetroffen.

Meerkoet 12(10) territoria
Op 5 april is het eerste bewoonde nest opgemerkt en op 22 april kwamen er daar nog vier bij. Op 2 mei zijn er vijf families en vier bewoonde nesten gezien. 18 mei gaven drie families zich prijs en op 6 juni vijf.

Scholekster 2(1) territoria
Op 22 april, 2 en 18 mei is een broedende scholekster gesignaleerd, waarvan één dezelfde als eerder opgemerkt. Tijdens de laatste telling, op 6 juni, kon de inventarisator niet om twee alarmerende scholeksters heen.

Kluut 15(2) territoria
Tijdens de eerste telronde op 5 april zijn vier kluten in de plas waargenomen. Op 22 april werd een broedende vogel op het schelpeneiland gezien, naast zeven foeragerende vogels in de plas. Op 2 mei zijn in totaal 26 kluten geteld. Het leek erop dat vijftien vogels in broedhouding zaten. Op 18 mei zijn tien zeker broedende vogels geteld. Op 6 juni verbleven op het eiland twee paren met respectievelijk één en drie pullen. Een perceel zuidelijker foerageerde een adult met twee juvenielen in een plas. Of er daadwerkelijk met de genoemde aantallen is gebroed, is onbekend gebleven.

Kleine plevier 1(0) territorium
Op 2 mei is een broedende vogel op het schelpeneiland gezien, terwijl er ook een poetsende man aanwezig was. Op 18 mei is een broedend vrouwtje opgemerkt, inclusief een broed-aflossing. Het vrouwtje stond op en dribbelde meteen weg waarna het mannetje begon te broeden. Vóór deze wissel is een/het foeragerend mannetje gezien (nog even wat eten?). Op 6 juni is op het eiland een hommelgrote jonge kleine plevier gezien. Het kuiken kon al aardig rondscharrelen.

De Helling, richting oost, schelpeneiland, 6 juni 2026.

Kievit 12(9) territoria
Een prima aantal voor dit telgebied. In 2012 was het voor het laatst dat dit aantal werd vastgesteld. Op 5 april zijn vijf broedende kieviten gezien, waarvan één in laag riet. Op 22 april zijn twee families en drie broedende vogels waargenomen. Op 2 mei zijn twee gezinnen en één bewoond nest gezien. Tijdens de vierde telling, op 18 mei, zijn een broedende vogel en een vrouwtje met een paar kuikens gezien. Op 6 juni is één alarmerend paartje opgemerkt. Daarnaast vlogen drie kieviten zwijgzaam het gebied uit.

Grutto 13(20) territoria
Dit is een flink verschil met het vorige jaar. Zo'n keldering is vaker voorgekomen en hoeft geen reden voor paniek te zijn. Opvallend is dat er geen territorium op het noordelijke perceel met de plas is gevonden. Tijdens de eerste telling, op 5 april, zijn twee broedende grutto's gezien; op 22 april was dat nog maar één broedende vogel. Op 2 mei zijn drie gezinnen gezien. Op 18 mei alarmeerden vijf paren en is één familie waargenomen. Op 6 juni is slechts één vogel gezien. Dit mannetje vloog zwijgzaam het telgebied uit.

Tureluur 6(5) territoria
Op 18 mei is een familie gezien en waren er drie alarmerende ouderparen in De Helling aanwezig. Op 6 juni waren er twee alarmerende paren.

Visdief 1(0) territorium
Een nieuwe broedvogel voor De Helling! Op 2 mei is op het schelpeneiland een broedende vogel waargenomen, terwijl de partner zich in de directe omgeving op het eiland bevond. Ook tijdens de telling van 18 mei werd een broedende vogel op het nest gezien. Daarnaast is bij deze soort een nestaflossing waargenomen. Nadat de broedende vogel van het nest was opgestaan, vond eerst een korte, onhoorbare communicatie plaats, waarbij de vogels hun snavels openden en sloten. Vervolgens werd de aflossing ingezet.
Op 6 juni zijn drie zeer jonge vogels opgemerkt. Er bleef steeds één adulte vogel bij de kuikens, terwijl de andere ouder ging foerageren. Na het afleveren van voedsel werd er gewisseld.

Rietzanger 6(1) territorium
Deze soort broedt pas sinds 2016 in De Helling. Niet eerder hebben er zoveel vogels een territorium in dit gebied gehad. Vorig jaar nog maar één territorium. Het leek erop dat de rietzangers uitbundiger begonnen te zingen toen er een roepende koekoek over het gebied van noord naar zuid vloog.

Kleine karekiet **1**(3) territoria
Vorig jaar nog drie territoria, dit jaar één.

Rietgors **2**(1) territoria
Deze soort klom weer met één territorium

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Aalscholver Twee vleugels wapperende vogels zijn op 5 april waargenomen en op 2 mei verbleven er ook twee vogels, waarvan één juveniel, die ook nog jagend in een diepe sloot is gesignaleerd. Op 18 mei is een vissende vogel in een brede, diepe sloot waargenomen.

Grote zilverreiger Een langs een sloot vissende vogel is op 5 april opgemerkt.

Knobbelzwaan Eén paar is op 18 mei gezien.

Grauwe gans Op 5 april verbleven er 26 grauwe ganzen in het telgebied, op 22 april 46 exemplaren en een paar met zes flinke kuikens. Op 2 mei verbleven er 37 vogels in De Helling. Vier tomen en vijf solitaire vogels zijn op 18 mei gezien.

Brandgans Op 22 april zijn er zo'n 25 brandganzen geteld en op 2 mei waren dit er 36.

Nijlgans Een paartje is op 5 april gesignaleerd en dit was op 2 mei ook het geval. Op 6 juni vlogen er 17 vogels laag over het gebied.

Bergeend Een clubje van acht bergeenden vlogen op 2 mei laag over het gebied. Prachtig!

Smient Op 5 april zijn er totaal 18 smienten in De Helling geteld.

Wintertaling Op 5 april zijn er veertien paren wintertaling in het gebied gezien.

Slobeend Op 2 mei verbleven er vijf mannetjes in de plas.

Steltkluut Op 2 mei is een vrouwtje steltkluut waargenomen.

Bontbekplevier Op 22 april is een paartje op het schelpeneiland gezien. Op 2 mei is een mannetje gezien.

Watersnip Twee onafhankelijk van elkaar foeragerende watersnippen zijn op 22 april gezien.

Grutto Op 22 april verbleven er negen grutto's in de noordelijke plas.

IJslandse grutto Op 5 april verbleven circa 400 IJslandse grutto's in de plas.
Kokmeeuw Vier van deze vogels verbleven op 22 april in de Helling.

Kleine mantelmeeuw Ook vier rustende kleine mantelmeeuwen zijn op 22 april gezien.

Oeverzwaluw Deze soort vloog over het terrein richting noord.

Ekster Een vogel keek op 2 mei het gebied over vanaf een weidepaaltje.

Spreeuw Een groep van 78 spreeuwen foerageerden in de lage vegetatie op 5 april.

Kneu Een paartje van de kneu is 18 mei op een hek waargenomen. En op 6 juni verbleef een prachtig uitgekleurd paartje op kort gras in het telgebied.

5.1.3 Andere waarnemingen

Haas Op 5 april verbleven er zeven hazen in het gebied, op 22 april en 2 mei vijf exemplaren.

Mol In het gebied bevonden zich hier en daar molshopen.

Groene kikker Vanaf 2 mei zijn exemplaren van deze soort waargenomen.

5.2 Uiterdijken

In de Uiterdijken zijn zestien verschillende broedvogelsoorten vastgesteld, verdeeld over 91 territoria. Dat is één soort minder, maar vijf territoria meer dan in 2025. Zomertaling, waterhoen en bosrietzanger konden na een afwezigheid van een jaar weer worden vastgesteld.
Knobbelzwaan, bergeend, snor en blauwborst zijn dit jaar niet meer als broedvogel vastgesteld. Broedvogels van de Rode lijst zijn zomertaling, slobeend, grutto en tureluur. Waterhoen, scholekster en kievit staan op de Oranje lijst. In de Uiterdijken is voor het derde jaar op rij een hoge mate van predatie op weidevogelkuikens vastgesteld.

5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Grauwe gans 4(2) territoria
Op 5 april zijn er vier nesten met vijf, vier, drie en twee eieren langs de zuidelijke Eemoever gevonden. Het legsel met vier eieren stond op het punt uit te komen, terwijl het nest met twee eieren koud aanvoelde.

Uiterdijken, richting noord, zuidelijk schiereiland, 12 juni 2026

Krakeend 3(2) territoria
Dit jaar gelukkig weer een territorium erbij.

Wilde eend 7(3) territoria
Mooie score voor deze eend. Twee vrouwtjes met kuikens zijn op 2 mei gezien.

Zomertaling 1(0) territorium
Dit jaar gelukkig weer een territorium voor deze fraaie Afrikaganger.

Slobeend 4(2) territoria
Ook van deze eend zijn geen jonge vogels waargenomen.

Kuifeend 1(1) territorium
Dit is pas het zesde jaar in 22 jaar broedvogelinventarisatie waarin voor deze soort een territorium is vastgesteld.

Waterhoen 1(0) territorium
Na een jaar van afwezigheid weer een territorium.

Meerkoet 11(11) territoria
Qua territoria is deze soort gelijk gebleven ten opzichte van het vorig teljaar. Tijdens de eerste telronde op 5 april zijn op vier locaties broedende vogels gesignaleerd, de tweede ronde kwamen dat drie nesten bij, waarvan één met elf eieren. Op 2 mei zijn er vijf families geteld met daarnaast vier bewoonde nesten en op 18 mei één familie en twee nesten.

Scholekster 2(2) territoria
Het derde jaar op rij met twee territoria. Op 2 mei is een broedende vogel opgemerkt.

Kievit 15(11) territoria
Een mooi aantal voor deze soort. Na 2017 is het aantal nooit boven de twaalf territoria uitgekomen. Tijdens de telronde van 5 april zijn vijf broedende vogels gezien. Op 22 april zijn nog twee nieuwe broedende vogels gezien en twee vrouwtjes met kuikens, waarvan één met drie jongen. Op 2 mei zijn twee verschillende vrouwtjes met kuikens en een broedende vogel gesignaleerd. Op 18 mei is één alarmerend paar gezien. Tijdens de volgende telling, op 6 juni, bleef het stil en zijn slechts zes foeragerende kieviten gezien.

Grutto 23(25) territoria
Na het mooie 2025 kon het eigenlijk alleen maar minder gaan. Maar niet veel: 23 territoria is een prima aantal. Traditiegetrouw waren de meeste territoria in het noordelijke deel te vinden. De eerste broedende vogel werd op 5 april gezien; op 22 april kwamen daar vier bij. Op 2 mei zijn drie families waargenomen.
Aan de westzijde van de Zomerdijk, in gangbaar agrarisch grasland, alarmeerden twee adulte grutto's bij het zien van de inventarisator. Vervolgens vloog vanuit de Uiterdijken een paar grutto's op, hoewel deze vogels de inventarisator niet konden hebben waargenomen. Dit kan erop wijzen dat alarmgedrag bij grutto's een sociale functie heeft: alarmerende individuen kunnen soortgenoten aanzetten tot alarmeren en opvliegen.
Op 18 mei zijn vier alarmerende paren en twee families waargenomen. Tijdens de alarmtelling van 6 juni alarmeerde geen enkele grutto; sterker nog, er verbleef geen enkele grutto in het gebied.

Tureluur **7**(4) territoria
Ook deze soort komt voornamelijk in het noordelijke deel van het telgebied voor. Op 2 mei is een broedende vogel waargenomen. Op 18 mei zijn vier alarmerende paren opgemerkt; op 6 juni werd geen enkele alarmerende vogel meer waargenomen.

Rietzanger **5**(8) territoria
Vorig jaar waren nog acht territoria aanwezig. Ook vijf territoria is echter een aanzienlijk aantal voor een gebied met voor deze soort weinig broedgelegenheid.

Bosrietzanger **1**(0) territorium
Voor de vierde keer een territorium in de Uiterdijken.

Kleine karekiet **2**(3) territoria
Twee territoria bevonden zich aan de noordrand en één langs de Eemoever van het schiereiland.

Rietgors **4**(6) territoria
Een vermoedelijke nestplaats bevond zich midden op het schiereiland.

5.2.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Roerdomp Deze soort werd opgeschrikt aan de voet van de noordelijke Zomerdijk en landde uiteindelijk in het noordelijke deel van De Helling.

Koereiger Een koereiger verbleef op een begraasd en deels verdort grasperceel ten noorden van de inlaat, op 7 juni.

Grote zilverreiger Drie exemplaren verbleven op 7 juni op hetzelfde perceel.

Blauwe reiger Een vissende blauwe reiger is op 22 april waargenomen en 7 juni is een adulte met een juveniele vogel gezien.

Lepelaar Op 2 mei vloog een lepelaar vanuit het telgebied in noordelijke richting en op 18 mei vloog een exemplaar in zuidwestelijke richting over het gebied.

Kolgans Een solitaire vogel is op 22 april langs de rand van de slenk gezien.

Grauwe gans Op 5 april zijn er totaal 21 grauwe ganzen verspreid in dit telgebied geteld. Op 22 april waren dit er 47 en zes gezinnen. 18 mei zijn er 21 grauwe ganzen waargenomen. Op 6 juni tenslotte zijn acht grauwe ganzen geteld.

Grote Canadese gans Op 5 april zijn er drie vogels in het gebied gezien en op 18 mei is een paar met vijf kuikens op het schiereiland waargenomen.

Nijlgans Een schuw paartje is op 22 april gesignaleerd.

Soepgans Twee soepganzen zijn op 6 juni waargenomen.

Wilde eend Een dood exemplaar is 18 mei op het zuidelijke schiereiland gevonden. De doodsoorzaak van dit vrouwtje kon niet worden vastgesteld. Tijdens dezelfde telling zijn acht worden in de inlaat geteld.

Soepeend Drie mannetjes wilde eend gingen op 2 mei achter dit vrouwtje aan, die uiteindelijk wegvloog. Op 18 mei is een mannetje soepeend in de inlaat gezien.

Kuifeend Zes paren kuifeend verbleven op 5 en 22 april in de slenk, op de laatste datum verbleef daar nog een vrouwtje bij. Na opvliegen bleef één paar over.

Buizerd Deze roofvogels is op 5 april gezien boven het telgebied.

Bruine kiekendief Op 5 april is een hoog wiekend mannetje gezien die later in het zuidelijk deel jagend werd aangetroffen. Vermeldenswaard is een broedgeval aan de voet van de westelijke zijde van de Zomerdijk. In het riet werd daar op 6 juni een nest gevonden met vier kuikens en één ei. Uiteindelijk zijn er vijf jongen uitgevlogen.

Torenvalk Een mannetje torenvalk vloog op 22 laag het gebied over en van dezelfde sekse is op 6 juni een jagende vogel opgemerkt.

Fazant Een fazantenhaan verbleef op de oostelijk gelegen Eemkade op 5 april.

Meerkoet Net als de eerder beschreven wilde eend is op dezelfde datum, 18 mei, ook een dode meerkoet op het schiereiland gevonden. Oorzaak onbekend.

Visdief Een biddend exemplaar is op 18 mei boven de inlaat gezien.

Holenduif Een in het gras foeragerende vogel is op 22 april gezien.

Houtduif Op 5 april zijn er vier foeragerende houtduiven in het gebied waargenomen en vijftien exemplaren op 6 juni.

Koekoek Op 2 mei stak een koekoek luid roepend het gebied over.

Velduil Een velduil werd op 5 april waargenomen, de vogels zat op een weidepaaltje aan de oostelijke zijde van het gebied.

Gierzwaluw Vanaf de derde telronde, 19 mei, zijn elke telling gierzwaluwen opgemerkt.

IJsvogel In de zuidelijkste inlaat zat op 5 april een wankelende ijsvogel op een rietstengel in de ochtendzon.

Witte kwikstaart Alleen op 22 april is deze vogel gezien.

Cetti's zanger Op 22 april is een luid zingende vogel langs de rand van het schiereiland gehoord.

Pimpelmees Een druk foeragerende pimpelmees is op 5 april in de zuidelijke rietkraag langs de Eem opgemerkt.

Ekster Op 5 april vloog een ekster over het hoger gelegen zuidelijke perceel, zonder reactie van broedende vogels op te roepen. Tijdens dezelfde telling werden drie soortgenoten waargenomen in het noordoostelijke deel.

Kneu Een paartje van deze soort is op 18 mei waargenomen in het noordoosten van dit gebied.

5.2.3 Andere waarnemingen

Haas Op 5 april zijn er tien hazen verdeeld over het gebied geteld, en op 22 april waren dat er elf. Op 2 mei zijn er negentien(!) hazen verdeeld over het gebied waargenomen, met negen als grootste groep. Op 18 mei zijn er totaal 25 exemplaren geteld, met een grootste groep van elf soortgenoten en op 6 juni 'maar' twee exemplaren.

Mol In het gebied, waaronder ook op het schiereiland, zijn molshopen opgemerkt.

Groene kikker Vanaf 2 mei zijn er groene kikkers waargenomen.

5.3 Zwarte Noord

In de Zwarte Noord verbleven in 2026 veertien verschillende broedvogelsoorten, net als in 2025. Het aantal territoria is met elf toegenomen naar 83. Voor knobbelzwaan en soepeend was dit telgebied niet meer territoria-waardig. De rietgors kon dit jaar hernieuwd als broedvogel worden bijgetekend. De fazant is een nieuwe broedvogel in 21 broedvogels inventariseren in de Zwarte Noord.
Rode lijst soorten zijn roerdomp, slobeend, grutto, tureluur en snor. Vogels van de Oranje lijst zijn scholekster en kievit.

5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Roerdomp 1(1) territorium
Voor het derde jaar op rij is een territorium van deze bijzondere vogelsoort vastgesteld. Vanuit het rietveld langs de poel werd tijdens de vierde telling, op 19 mei, tweemaal een roerdomp gehoord die aan het hoempen was. Tijdens de alarmtelling van 7 juni vloog een roerdomp vlak boven de inventarisator en landde vervolgens aan de oostoever van de Eem. In de gewestelijke Eempolder lijkt de aanwezigheid van deze soort inmiddels heel vanzelfsprekend te zijn.

Grauwe gans 4(4) territoria
Voor deze soort zijn er geen families meegeteld Op 6 april, tijdens de eerste telronde, zijn drie bewoonde nesten waargenomen, waarvan twee langs de plas. Op 23 april is er nog één bewoond nest langs de plas gezien en nabij het beheerpad een verlaten nest met eieren.

Krakeend 5(3) territoria
Vijf territoria is voor deze eend een uitstekende score in de Zwarte Noord.

Wilde eend 4(3) territoria
Een paartje met kuikens is op 23 april gezien en op 1 mei een vrouwtje met vier pullen. Op 19 mei twee vrouwtjes met kuikens en tijdens de laatste telling, op 7 juni, twee afzonderlijke vrouwtjes met elk tien kuikens.

Slobeend 3(1) territoria
Een mooie score aan territoria voor deze fraaie eend. De territoria lagen aan de voet van de Eemdijk.

Kuifeend 1(1) territorium
Net als vorig jaar een territorium, dit jaar zijn er geen jonge vogels waargenomen.

Plas-dras perceel, Zwarte Noord, 6 juni 2026.

Fazant 1(0) territorium
Een nieuwe broedvogel voor dit telgebied! Op 7 juni stuitte de inventarisator op een vrouwtje fazant. Terwijl de vogel opvloog, en na een paar meter weer landde, stoven zes zwijgzame kuikens alle kanten op. Of de vogel daadwerkelijk in de Zwarte Noord heeft gebroed, is onzeker, aangezien geschikte ruigte ontbreekt. De waarneming is echter wel voldoende om een territorium te registreren.

Meerkoet 10(9) territoria
Tijdens de eerste telling op 6 april zijn vier bewoonde nesten van deze soort waargenomen; op 23 april waren dit er twee. Tijdens de volgende telling, op 1 mei, zijn een familie en een broedende vogel waargenomen. Op 19 mei werden twee families gezien. Op 7 juni is een nest in aanbouw opgemerkt, daarnaast waren drie families aanwezig.

Scholekster 1(1) territorium
Tijdens de telling van 23 april is een broedende vogel gezien, hier kwam op 1 mei een broedende scholekster bij. Een wakende vogel op een weidepaaltje is op 7 juni waargenomen, gealarmeerd werd er niet.

Kievit 20(21) territoria
Op 6 april zijn tien bewoonde nesten van deze soort waargenomen. Tijdens de telling op 23 april werd een vrouwtje met twee pullen gezien. Op 1 mei zijn twee families waargenomen en op 19 mei eveneens twee families en een broedend vrouwtje. Gezien het aantal bewoonde nesten aan het begin van het seizoen, werd een groter aantal families verwacht. Tijdens de

alarmtelling van 7 juni is geen enkel spoor van vogels met jongen waargenomen. Het ontbreken van ieder spoor van vogels met jongen is opmerkelijk gezien het aantal bewoonde nesten aan het begin van het seizoen.

Grutto 24(18) territoria
Een opvallend hoog aantal territoria. Alleen in 2019 was het aantal territoria hoger, met 25 territoria. Op 6 april zijn vier broedende grutto's waargenomen. Tijdens de daaropvolgende telling, op 23 april, waren dat er vijf. Op 1 mei zijn vijf broedende vogels en een paar met drie pullen waargenomen; op 19 mei waren nog twee families aanwezig. Ook voor deze soort geldt dat tijdens de alarmtelling op 7 juni geen families zijn waargenomen.

Tureluur 7(7) territoria
Door het korte gras konden op 23 april vier broedende tureluurs worden waargenomen. Op 1 mei kwam daar nog één broedende vogel bij. Tijdens de alarmtelling van 7 juni zijn 'alleen maar' twee onrustige paren van deze soort waargenomen.

Rietzanger 1(1) territorium
Hetzelfde aantal als in 2025.

Rietgors 1(0) territorium
Na een jaar van afwezigheid, dit jaar weer een territorium.

5.3.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Grote zilverreiger Op 19 mei is een overvliegende vogel gezien en een vissend exemplaar op 7 juni.

Blauwe reiger Een blauwe reiger stond op 6 april te vissen langs een slootrand.

Knobbelzwaan Een foeragerend vrouwtjes is op 23 april in de plas waargenomen en op 1 mei een paar. Op 7 juni is een afzonderlijke man en een vrouwtje gezien. Vorig jaar nog broedvogel in dit gebied.

Grauwe gans Zeker 37 grauwe ganzen verbleven op 6 april in de Zwarte Noord. Daarnaast werd een toom met acht pullen waargenomen. Op 23 april werden vijftien (!) families gezien, naast zeven afzonderlijke vogels. Op 1 mei werden zes tomen en vier afzonderlijke vogels waargenomen. Op 19 mei waren zeven afzonderlijke vogels en zes families aanwezig.
In de rietkraag rond de poel bevindt zich om de paar meter een ganzengangetje. Deze gangetjes zijn mogelijk ontstaan doordat de ganzen vanuit de poel de rietkraag in- en uitlopen wanneer zij hier gezamenlijk overnachten. Tijdens de veldronde op 7 juni viel op hoeveel ganzenkeutels er op de open plekken lagen.

Brandgans Zowel op 6 april als op 1 mei is een paar waargenomen.

Nijlgans Op 19 mei zijn twee clubjes van deze soort gezien met drie en vijf exemplaren en zoals altijd op hun qui-vive.

Bergeend Tijdens de telling van 7 april is een paartje bergeend gezien en dit was de 23ste ook het geval.

Zomertaling Op 6 april verbleef een paartje in de plas.

Smient Elf paren en zes 'losse' vogels zijn op 6 april waargenomen, en op 1 mei een solitair mannetje. Op 7 juni werd een laat en relatief tam paartje waargenomen. Het mannetje vloog eerder op dan het vrouwtje dat een gedempt 'broee' liet horen.

Wintertaling Op 6 is een paartje waargenomen en 23 april is één mannetje gezien.
zijn drie paren gesignaleerd.

Wilde eend Op 7 juni is de eerste woerd (al) in eclipskleed gezien.

Soepeend Een vrouwtje is op 23 april in een sloot opgemerkt. Een mannetje wilde eend met een vrouwtje soepeend zijn op 23 april gezien.

Kluut Op 23 april zijn twee foeragerende kluten langs de rand van de plas waargenomen. Op 1 mei verbleef daar één vogel en op 19 mei werd een foeragerende kluut in de plas waargenomen.

Watersnip Op 6 april verbleven er vijf foeragerende vogels op een slikveldje.

Kokmeeuw Vier houtduiven zijn op 6 april gezien en op 23 april één vogel.

Visdief Een overvliegende visdief vloog op 7 juni richting west.

Houtduif Vier houtduiven zijn op 6 april gezien en op 23 april zeven vogels.

Witte kwikstaart Twee solitaire vogels zijn op 19 mei waargenomen.

Ekster Op 19 mei vloog een door drie tureluurs zwaar belaagde ekster het gebied in. Eenmaal aan de grond trippelde de vogel wat heen en weer, zonder verder te worden gestoord. Eenmaal in de lucht werd de ekster direct weer door de tureluurs belaagd.

Kauw Een kauw was op 1 mei druk aan het wroeten in een molshoop.

Zwarte kraai Een exemplaar van deze soort had op 6 april moeite om het gebied over te vliegen, omdat de vogel van alle kanten werd belaagd door kieviten en, in mindere mate, grutto's.

Spreeuw Vanaf de eerste telling op 6 april zijn tijdens elke ronde spreeuwen in de Zwarte Noord waargenomen.

Kneu Op 19 mei is een paartje kneu in het uiterste noorden van de Zwarte Noord waargenomen.

5.3.3 Andere waarnemingen

Haas Op 6 april zijn er zeven hazen gezien, op 23 april zes en op 1 mei negentien(!) exemplaren waarvan elf bij elkaar. Tijdens de vierde telling, op 19 mei, zijn negen exemplaren geteld en op 7 juni zes dieren. Voor deze soort is het goed toeven in dit graslandgebied.

Hermelijn Op de westelijk gelegen Eemkade is op 7 juni van dichtbij een hermelijn opgemerkt. Bij het zien van de inventarisator ging het dier rechtop staan en verdween vervolgens in een rietveld.

Mol Verspreidt over het gebied zijn hier en daar molshopen opgemerkt.

Groene kikker Pas vanaf de laatste telling, 7 juni, zijn groene kikkers gehoord.

5.4 Bruggematen

Dit jaar zijn veertien verschillende broedvogelsoorten en 57 territoria vastgesteld, tegen vijftien en 50 vorig jaar. Kuifeend, fazant en scholekster zijn hernieuwde broedvogels. Roerdomp, waterhoen, snor en tjiftjaf konden niet meer worden bijgeschreven. Rode lijstsoorten in dit gebied zijn slobeend, grutto en tureluur. Oranje lijstsoorten zijn scholekster en kievit.

5.4.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Grauwe gans 2(1) territoria
Tijdens de eerste telling, op 6 april, is een broedende vogel in door riet overwoekerde poel opgemerkt.

Krakeend 5(7) territoria
Naast het hoogte aantal van vorig jaar is vijf territoria ook prima voor dit telgebied.

Wilde eend 8(4) territoria
Een absoluut record in aantal territoria in negentien jaar broedvogels tellen in de Bruggematen.

Slobeend 2(1) territoria
De territoria bevonden zich langs een met begroeiing omzoomde poel en een brede sloot.

Kuifeend 1(0) territorium
Na een jaar van afwezigheid is deze eend weer terug met een territorium. Deze lag bij de brede en diepe zuidelijke sloot.

Fazant 1(0) territorium
Net als in de Zwarte Noord is ook op 7 juni op een vrouwtje fazant met kuikens gestuit. Inclusief hetzelfde gedrag, maar nu met zeven kuikens. In 2018 was het laatste, en enige, territorium in dit gebied gekarteerd.

Meerkoet 7(5) territoria
Op 6 april is een broedende vogel aan de rand van een kleine poel waargenomen. Twee families zijn zowel op 1 en 19 mei gezien, daarnaast ook op 7 juni.

Scholekster 1(0) territorium
Een alarmerend paar is zowel op 19 mei als op 7 juni opgemerkt.

Kievit 12(16) territoria
Op 6 april zijn vijf broedende vogels waargenomen, waarvan de meeste in het zuidelijke deel, waar het zicht meer open is. Op 23 april zijn een vrouwtje met vier kuikens en een broedende vogel opgemerkt. Op 1 mei zijn een broedende vogel en twee vrouwtjes met kuikens waargenomen. Op 19 mei zijn zes alarmerende paren en een vrouwtje met één kuiken gezien. Tot slot zijn op 7 juni vijf alarmerende paren waargenomen.

Grutto 5(4) territoria
De territoria lagen in het midden en zuidelijke deel van het gebied, waar het landschap opener is. Op 1 mei is een alarmerend paar waargenomen en op 19 mei drie alarmerende paren. Tijdens de alarmtelling op 7 juni is geen enkele vogel waargenomen.

Tureluur **5**(3) territoria
Op 19 mei zijn vier alarmerende paren geteld; op 7 juni waren dat er nog drie. Bij hoog gras lijken tureluurs eerder te reageren op naderende mensen. Mogelijk komt dit doordat ze vaker op een hoger gelegen plek zitten, bijvoorbeeld op weidepaaltjes, in tegenstelling tot kieviten.

Opgedroogde plas, Bruggematen, 2 mei 2026.

Rietzanger **4**(1) territoria
Een hoog aantal territoria van een soort die pas vijf keer als broedvogel in het gebied is vastgesteld. Tijdens de laatste telling, op 7 juni, is een vogel met voer in de snavel waargenomen.

Kleine Karekiet **2**(2) territoria
Deze soort is blijven staan op twee territoria.

Rietgors **2**(2) territoria
Net als in 2025 is dit het hoogste aantal territoria voor deze soort in de negentien jaar dat hier broedvogels worden geïnventariseerd.

5.4.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Aalscholver Vier vogels verbleven op 6 april langs een sloot.

Grote zilverreiger Vanaf 1 mei werd tijdens elke telling een exemplaar met een afhangende (mogelijk gebroken) linkervleugel rond de driehoekige plas waargenomen. Ondanks deze verwonding wist deze alleseter zich er blijkbaar goed te handhaven. Bij het betreden van het grasperceel werd de vogel direct belaagd door enkele kievithanen, waarna de zilverreiger zich weer in de rietkraag terugtrok.

Blauwe reiger Vier blauwe reigers struinden op 6 april onafhankelijk van elkaar door het gebied.

Grauwe gans Op 23 april is een club van veertien en vijftien vogels waargenomen en daarnaast nog drie gezinnen. Op 1 mei zijn twee solitaire vogels gezien en daarnaast nog zes tomen. Drie ongetelde tomen, een familie met vijf en zeven kuikens en zeventien afzonderlijke vogels, in groepjes van acht, zeven en twee exemplaren zijn op 19 mei geteld.

Brandgans Een gemend paar brandgans/grauwe gans is op 23 april gezien.

Grote Canadese gans Een paar van deze soort is op 1 mei opgemerkt. Op 19 mei is een paar met één kuiken waargenomen, één van de oude vogels had een wat vale kop.

Soepgans Een vogel is op 1 mei waargenomen.

Krakeend Een gemengde groep van zo'n twintig vogels met wilde eenden vloog op 6 mei op uit een brede sloot, allen mannetjes.

Wintertaling Een foeragerend paartje wintertaling is op 6 april gezien.

Bruine kiekendief Op 6 april vloog een mannetje laag over het noordelijke deel en landde vervolgens op de Eemkade. Op 23 april vloog vanuit een noordelijk gelegen rietveldje een vrouwtje op, waarna een mannetje op dezelfde locatie landde. Een broedgeval is niet vastgesteld.

Buizend Een overvliegende buizerd werd op 19 mei flink belaagd door kieviten en grutto's.

Watersnip Op 6 april zijn drie foeragerende watersnippen gezien en op 23 april een opvliegende vogel.

Visdief Een boven een brede sloot biddende visdief is op 1 mei waargenomen.

Houtduif Een foeragerende houtduif is op 19 mei gezien.

Ekster Op 23 april was er een ekster aanwezig langs de waterplas in het noorden.

5.4.3 Andere waarnemingen

Haas Op 1 mei zijn vier hazen verspreidt over het gebied geteld en drie exemplaren op 19 mei. De laatste telling tenslotte is er één haas waargenomen.

Ree Op 1 mei werd in het zuidelijke deel een rustig grazende reegeit waargenomen. Bij het opmerken van de inventarisator liep ze rustig via de Eemdijk in oostelijke richting.

Mol Ook dit teljaar zijn er weer verscheidene molshopen in de Bruggematen aangetroffen.

Groene kikker Pas op 7 juni zijn er groene kikkers gehoord.

5.5 Wolkenberg

In de Wolkenberg zijn dit jaar 61 territoria vastgesteld, tegenover 47 in 2025. Het aantal broedvogelsoorten is toegenomen van achttien naar 22. Kuifeend en Cetti's zanger zijn dit jaar niet meer als broedvogel vastgesteld. Soorten die eerder in de Wolkenberg hebben gebroed en dit jaar opnieuw zijn vastgesteld zijn knobbelzwaan, bergeend, soepeend, waterral, kleine plevier en snor. Soepeend is bovendien een nieuwe broedvogel voor de Wolkenberg. Broedvogels van de Rode lijst zijn slobeend, grutto en tureluur. Soorten van de Oranje lijst zijn bruine kiekendief, waterhoen, scholekster en kievit.

5.5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Fuut 1(1) territorium
Op 7 juni zwom een paartje fuut heimelijk een rietstrook van de noordelijke plas uit. Een nest is niet gevonden.

Knobbelzwaan 1(0) territorium
Dit jaar kon er weer een broedend paar worden bijgeschreven. In 2023 is er voor het laatst gebroed door knobbelzwanen. Een gezin met vier kuikens verbleef op 7 juni in het water van de inlaat.

Grauwe gans 6(4) territoria
Op 6 april zijn drie bewoonde nesten waargenomen, waarvan één nest met zes eieren. Tijdens de telling van 23 april zijn twee dicht bij elkaar gelegen nesten gevonden. De legsels van zes en acht eieren bleken te zijn vernield. Daarnaast is een verlaten nest met negen koude eieren gevonden en een nog intact legsel met zes eieren.

Bergeend 1(0) territorium
Na een jaar van afwezigheid dit jaar weer een territorium. Kuikens zijn niet waargenomen.

Krakeend 4(3) territoria
Verdeelt over het gebeid zijn er vier territoria uit de geldige waarnemingen gerold.

Wilde eend 4(5) territoria
Op 6 april is een vrouwtje met acht pullen waargenomen. Op 7 juni vertoonde een vrouwtje afleidingsgedrag door wankel te lopen.

Soepeend 1(0) territorium
Nieuwe soort voor de Wolkenberg. Een bont vrouwtje met zes kuikens zwom op 6 april in een sloot in het centrum van het telgebied.

Slobeend 1(1) territorium
In de regel komt deze soort voor met één territorium, soms met vier.

Bruine Kiekendief 1(1) territorium
Alweer het zevende jaar op rij is een broedende bruine kiekendief vastgesteld. Daarnaast is dit misschien wel het meest gefotografeerde vogelpaar van Eemland. Tijdens de eerste telling, op 6 april, werd een laag cirkelend mannetje met een tak in de klauwen boven een rietveld waargenomen. Even later landde het vrouwtje. Later tijdens dezelfde telling werd gezien hoe het mannetje een kleine mantelmeeuw uit het luchtruim verjoeg. Op 23 april werd een landend vrouwtje waargenomen en op 1 en 19 mei werd op dezelfde locatie een opvliegend vrouwtje gezien. Een kort nestbezoek op 7 juni leverde twee eieren en twee kuikens op.

Waterral 1(0) territorium
Na een jaar van afwezigheid kan deze heimelijke soort weer op de lijst bijgeschreven worden. De soort liet zich op 6 en 23 april horen vanuit een rietveld.

Waterhoen 3(1) territoria
Dit jaar drie territoria tegenover één vorig jaar.

Meerkoet 3(4) territoria
Tijdens de tweede telronde, 23 april, is op een nest gestuit met drie eieren. Op 19 mei is een familie en een onafgemaakt nest opgemerkt en op 7 juni is een nest ontdekt met eieren die op het punt van uitkomen was.

Scholekster 1(1) territorium
Een broedende vogel is op 1 mei gelokaliseerd. Een prachtig baltsende vogel, met 'vertraagde' vleugelslag is op 19 mei waargenomen. Een alarmerend paar is op 7 juni gezien.

Kleine plevier 2(0) territoria
Dit mooie aantal heeft wellicht te maken met de nieuwe, kale grond die na graafwerkzaamheden is ontstaan bij het plaatsen van een lage kade. Op 6 april is een baltsend mannetje waargenomen. Wat kunnen die kleine vogels toch een fraaie, melodieuze baltszang voortbrengen! Een vrouwtje is die ochtend op de slikrand opgemerkt. Op 1 mei zijn een baltsend mannetje en een heimelijk uit de korte vegetatie opvliegend vrouwtje gezien. Op 6 juni is een paar met twee jonge vogels waargenomen langs de slikrand van de slenk.

Kievit 5(3) territoria
Op 6 april zijn vier bewoonde nesten geteld, allemaal rond de zuidoostzijde van de slenk. Op 23 april kwam hier een vijfde nest bij en werd een vrouwtje met pullen waargenomen. Op 1 mei attaqueerde een mannetje een laag vliegende mannelijke bruine kiekendief hevig. Op 19 mei zijn twee families waargenomen. Tijdens de laatste telronde, op 7 juni, is nog een nest met vier eieren gevonden. Daarnaast werd een vrouwtje met twee kuikens op het slik van de inlaat waargenomen.

Grutto 1(2) territorium
Eén territorium van deze soort. In de Wolkenberg is het aantal territoria van deze soort nooit boven de twee uitgekomen.

Tureluur 3(3) territoria
Twee alarmerende paartjes zijn op 19 mei opgemerkt, waarvan in ieder geval een met kuikens. Op 7 juni was er nog één alarmerend paartje in de Wolkenberg aanwezig.

Blauwborst 2(2) territoria
Voor het derde jaar op rij is de blauwborst territoriumhouder in de Wolkenberg. Tijdens de eerste inventarisatieronde op 6 april zijn op twee noordelijke rietlocaties een zingende vogel waargenomen.

Snor 3(0) territoria
Na een jaar van afwezigheid knalt de snor terug met drie territoria. Landelijk gaat het deze soort voor de wind.

Rietzanger 8(3) territoria
Acht territoria is absoluut het hoogst in de elf jaar dat deze soort broedvogel is in de Wolkenberg.

Kleine karekiet 7(7) territoria
De meeste territoria lagen in het noordelijk deel van het telgebied.

Rietgors 2(4) territoria
Twee territoria voor deze soort. Sinds de eeuwwisseling is de broedvogelstand stabiel.

5.5.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Lepelaar Een langs de slenk rustende vogel liet zich op 6 april bekijken en op 19 mei vloog een vogel over het telgebied.

Blauwe reiger Op 23 april is een vissende vogels in de westelijke ringsloot gezien.

Grauwe gans Zeker 46 grauwe ganzen zijn op 6 april verdeeld over het gebied geteld, de meeste waren paren. Op 23 april zijn er vijf families in het zuidelijke deel waargenomen. Op 1 mei zijn 41 'losse' vogels waargenomen en dertien tomen van deze gans. Op 19 mei waren drie solitaire vogels gezien en één familie.

Wilde eend Op 19 mei verbleef een clubje van acht woerden in de inlaat.

Wolkenberg, 14 mei 2026

Kluut Op 6 april werd in het zuidelijke deel van de inlaat een foeragerende kluut waargenomen. Op 23 april ging het om twee foeragerende vogels en op 19 mei verbleef opnieuw één exemplaar in het gebied. De soort heeft niet in het gebied gebroed.

Bontbekplevier Van deze soort is een baltsend mannetje gezien, op 23 april.

Watersnip Vier opvliegende watersnippen zijn op 6 april waargenomen en op 23 april waren dit twee solitaire vogels.

Bokje Op 6 april werd een bokje vanuit de noordelijke natte vegetatie opgeschrikt.

Tureluur Eén exemplaar van deze soort zocht op 7 juni voedsel op het noordelijkster grasperceel.

Zwarte ruiter Een beauty van een zwarte ruiter in zomerkleed is op 1 mei gezien, de vogel was aan het foerageren langs de slenk.

Oeverloper Zowel op 1 als op 19 mei is langs de rand van de geul een foeragerende oeverloper waargenomen.

Kokmeeuw Eén kokmeeuw is op 6 april langs de slenk opgemerkt en vier vogels op 1 mei.

Kleine mantelmeeuw Twee vogels zijn op 6 april langs de geul gesignaleerd en drie op 1 mei.

Houtduif Op 6 april zijn vijf vogels gezien en een individu op 1 mei en twee exemplaren op 19 mei. Zes exemplaren foerageerden op de noordelijkste grasveld op 7 juni.

Koekoek Op 19 mei vloog een koekoek van noord naar zuid over het gebied.

Gierzwaluw Na 19 mei is deze soort tijdens ieder volgend bezoek waargenomen.

Boerenzwaluw Ook deze soort is tijdens ieder volgend bezoek na die datum waargenomen.

Huiszwaluw Vanaf 1 mei is ook deze vogelsoort tijdens ieder volgend bezoek waargenomen.

Paapje Op 1 mei is een mannetje van deze soort waargenomen. De vogel vloog op vanuit een struik en landde op een weidepaaltje, waardoor hij goed kon worden bekeken.

Fitis Op 6 april is een zingende vogel gehoord. Deze soort lijkt te profiteren van de toename van struweel in het noordelijke deel van de Wolkenberg.

Ekster Op 1 mei zijn twee eksters waargenomen die modder verzamelden.

Kauw Een groep van zestien kauwen was op 6 april aan het foerageren in het slik van de inlaat; op 23 april waren dit er achttien. Enkele vogels werden waargenomen met stukken klei in de snavel. Mogelijk werd deze klei gebruikt voor het nest. Op 1 mei zijn vijf kauwen waargenomen en op 19 mei vijftien exemplaren.

Putter Een overvliegende vogel is op 1 mei waargenomen.

Kneu Een vogel verbleef op 19 mei voor korte tijd in de Wolkenberg.

5.5.3 Andere waarnemingen

Haas Op zowel 6 en 23 april als op 1 mei zijn er twee hazen gezien, op 19 mei was dit één exemplaar. Tijdens de laatste ronde, op 7 juni, zijn er nog vier van deze dieren geteld.

Groene kikker Pas op 7 juni is een groene kikker waargenomen.

5.6 Rode- en Oranje lijst soorten

Rode lijsten hebben als doel aandacht te vragen voor vogelsoorten die in hun voortbestaan worden bedreigd of kwetsbaar zijn. Een vermelding op de Rode lijst duidt op een duidelijke mate van bedreiging. De Oranje lijst heeft vooral een signalerende functie en is bedoeld om een mogelijke negatieve ontwikkeling vroegtijdig zichtbaar te maken, zodat tijdig maatregelen kunnen worden genomen. Beide lijsten kunnen daarmee worden gebruikt als indicator voor de effectiviteit van het gevoerde natuurbeheer.

De Rode lijst voor broedvogels (Kwak et al., 2018) onderscheidt vijf categorieën. Voor de onderzochte gebieden zijn daarvan de volgende categorieën relevant:

- *Bedreigde soorten*: soorten die sterk in aantal zijn afgenomen en zeldzaam tot zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die zeer sterk zijn afgenomen en zeldzaam voorkomen.
- *Kwetsbare soorten*: soorten die in aantal zijn afgenomen en vrij tot zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en vrij zeldzaam zijn.
- *Gevoelige soorten*: soorten waarvan de aantallen stabiel zijn gebleven of zijn toegenomen, maar die zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen maar nog algemeen voorkomen.

	Rode lijst soorten			**Oranje lijst soorten**
	Bedreigd	**Kwetsbaar**	**Gevoelig**	
De Helling	zomertaling	roerdomp, slobeend	grutto, tureluur	waterhoen, scholekster, kluut, kievit
Uiterdijken	zomertaling	slobeend	grutto, tureluur	waterhoen, scholekster, kievit
Zwarte Noord		roerdomp, slobeend	grutto, tureluur	scholekster, kievit
Bruggematen		slobeend	grutto, tureluur	scholekster, kievit
Wolkenberg		slobeend	grutto, tureluur	bruine kiekendief, waterhoen, scholekster, kievit

Tabel 2. *Soorten van de Rode- en Oranje lijst in de vijf onderzochte gebieden in 2026.*

Dit jaar zijn nieuw op de Rode- en Oranje lijst: roerdomp en waterhoen in De Helling, zomertaling en waterhoen in Uiterdijken en scholekster in Bruggematen. Van de lijsten zijn verdwenen porseleinhoen en bontbekplevier in De Helling, snor in Uiterdijken en in Bruggematen verdween roerdomp, waterhoen en snor.

6 PREDATIE

De voortekenen voor dit broedseizoen leken gunstig. Uit het hele land kwamen berichten dat de muizenstand na de droge zomer van 2025 sterk was toegenomen. Veldmuizen, rosse woelmuizen en bosmuizen beleefden in de wintermaanden en het vroege voorjaar een piekmoment.
Ook in de Eempolder verbleven in het winterhalfjaar veel muizen en dus ook veel muizeneters. Vele tientallen, zo niet enkele honderden, grote zilverreigers waren er te zien, naast uiteraard blauwe reigers, veel torenvalken, buizerds en blauwe kiekendieven. Enkele roerdompen en zeker twintig velduilen lieten zich, ten noorden van Eemdijk, bovendien goed zien.
Als de muizen het tot in de lente zouden volhouden, kon dat goed nieuws betekenen voor de broedende weidevogels. De veldmuis is voedsel voor een keur aan roofdieren, met en zonder vleugels. In jaren met veel muizen hebben broedende weidevogels doorgaans minder last van die roofdieren. Dat leert de ervaring uit eerdere muizenpieken.

De vraag is vervolgens in hoeverre deze gunstige omstandigheden ook zichtbaar waren in de resultaten van het broedseizoen in De Helling, Uiterdijken en Zwarte Noord.
Hieronder volgt een overzicht van de verhouding tussen het automatisch bepaalde aantal geclusterde territoria van Avimap en de veldwaarnemingen vanaf begin mei, van kluut, kievit, grutto en tureluur. De veldwaarnemingen zijn gebaseerd op broedgedrag en/of de aanwezigheid van kuikens.

De Helling
Kluut (15): 2 mei: vijftien broedende vogels; 18 mei: tien vogels broedend; 6 juni (alarmtelling): drie paren met pullen.
Kievit (12): 2 mei: twee families en één broedende vogel; 18 mei: één broedend en één familie; 6 juni (alarmtelling): één paar alarmerend.
Grutto (13): 18 mei: vijf alarmerende paren en één familie; 6 juni (alarmtelling): niets.
Tureluur (6): 18 mei: drie paren alarmerend; 6 juni (alarmtelling): twee alarmerende paren.

Uiterdijken
Kievit (15): 2 mei: twee families en een broedende vogel; 18 mei: één paar alarmerend; 6 juni (alarmtelling): niets.
Grutto (23): 18 mei: vier alarmerende paren en twee families; 6 juni (alarmtelling): niets.
Tureluur (7): 18 mei: vier paren alarmerend; 6 juni (alarmtelling): niets.

Zwarte Noord
Kievit (20): 6 april: tien broedende vogels; 23 april: vrouwtje met twee kuikens; 1 mei: twee families; 19 mei: twee families en een broedend vrouwtje; 7 juni (alarmtelling): niets.
Grutto (24): 1 mei: vijf broedende vogels en één familie; 19 mei: twee gezinnen; 7 juni (alarmtelling): niets.
Tureluur (7): 1 mei: vijf broedende vogels; 7 juni (alarmtelling): twee alarmerende paren.

De vergelijking laat zien dat het aantal door Avimap geclusterde territoria bij de soorten aanzienlijk hoger ligt dan het aantal vogels en families dat tijdens de latere veldbezoeken nog kon worden vastgesteld. Dit hoeft niet te betekenen dat de geclusterde territoria onjuist zijn: de territoriumbepaling in Avimap is gebaseerd op alle daarvoor in aanmerking komende waarnemingen gedurende het seizoen. Latere veldwaarnemingen geven vooral inzicht in de mate waarin territoria gedurende het broedseizoen nog bezet waren en waarin jongen aanwezig waren. Het verdwijnen van broedende of alarmerende vogels en families gedurende het seizoen kan verschillende oorzaken hebben. Predatie is daarbij een mogelijke verklaring, met name wanneer eerder wel nesten of kuikens zijn vastgesteld. Op basis van deze waarnemingen kan echter niet worden vastgesteld in hoeverre predatie verantwoordelijk is voor het verdwijnen van vogels met jongen.
In de loop der jaren lijkt predatie in deze gebieden vooral een rol te spelen in de periode waarin kuikens aanwezig zijn, met name tussen de vierde en vijfde telronde. Het kan daarom zinvol zijn om hier in het volgende broedseizoen gerichter aandacht aan te besteden.

				Jaar van predatie								
	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
De Helling	**X**	X	X	X	X		X		X			
Uiterdijken	**X**	X		X	X		X		X			
Zwarte Noord	**X**	?	X			X	X		X			

Tabel 3. *Jaren van totale predatie in drie onderzochte gebieden t/m 2026.*

7 BEHEERAANBEVELINGEN

De aandachtspunten uit de beheeraanbevelingen van vorig jaar blijven ook dit jaar relevant. Het gaat vooral om het tegengaan van verruiging door wilg in de buitendijkse gebieden en om het open en kaal houden van het schelpeneiland in De Helling.
Ondanks de toenemende verruiging werd er ook dit jaar nog door kluten en kleine plevieren op het eiland gebroed. Daarmee laat het eiland zien welke waarde het als broedlocatie heeft. Het

zou zonde zijn als deze aantrekkelijke ‘magneet’ voor pioniersoorten door verdere verruiging deze functie verliest.
Voor de achtergronden en voorgestelde maatregelen verwijs ik naar de beheeraanbevelingen in de rapportage van vorig jaar (Van Houten, M., 2025).

8 DANKZEGGING

Voor de kennis over het gebruik en beheer van de gebieden dank ik Niek van ’t Klooster (coördinator Natuurbeheer Eemland, Natuurmonumenten). Hayo Nijenhuis dank ik voor zijn interesse en zijn bereidheid om een keer mee te lopen tijdens het alarmtellen. Helaas viel die geplande ronde letterlijk in het water.

9 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Houten, Marc van, 2025.
Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij rivier de Eem in 2025. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Uitgave 334, Hilversum.

Kwak, R. *et al*, 2018.
Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Vergeer, J.W. *et al*, 2016.
Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2026.

Bijlage 2 Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2026.

Bijlage 3 Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord 2006 t/m 2026.

Bijlage 4 Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2026.

Bijlage 5 Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2026.

Bijlage 6 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2026.
- De Helling
- Uiterdijken
- Zwarte Noord
- Bruggematen
- Wolkenberg

Bijlage 1

Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2026.

Soort	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Roerdomp	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1
Zwarte zwaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grauwe gans	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	1	1	2	2	2	1	1	2	-	1	2	1	1	-	2	-	1	2	-	2	2	2	1	5	4	5	4	3
Krakeend	6	5	2	1	3	3	4	2	3	4	2	4	4	2	2	2	1	1	2	1	-	2	1	-	1	4	5	5
Wintertaling	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Wilde eend	11	6	2	4	3	2	2	4	5	6	4	4	-	2	6	-	3	2	4	1	5	3	2	8	5	5	3	5
Zomertaling	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-	-	1	3	1	3
Slobeend	7	5	2	4	3	5	2	2	2	3	1	1	2	-	2	1	-	1	1	2	2	5	1	1	3	10	3	7
Kuifeend	1	2	1	-	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1
Waterral	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Porseleinhoen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	12	10	9	6	7	11	8	6	6	7	11	9	6	3	3	10	7	9	12	4	10	15	12	14	15	20	10	16
Scholekster	2	1	1	2	1	2	1	-	2	2	2	2	2	-	2	1	1	1	2	-	1	3	2	3	1	2	1	1
Kleine plevier	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Bontbekplevier	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kluut	15	2	20	16	11	10	3	8	8	15	14	14	9	11	8	4	1	5	-	7	1	-	-	4	3	2	2	2
Kievit	12	9	5	9	8	7	1	5	7	9	10	8	10	10	12	7	5	7	5	7	8	13	8	12	11	10	8	18
Kemphaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Grutto	13	20	13	10	13	14	6	11	19	20	18	16	18	10	12	10	11	8	6	10	8	8	4	10	12	9	10	6
Tureluur	6	5	4	5	3	7	-	1	2	5	4	4	5	2	5	2	2	4	3	3	4	9	2	6	6	5	3	3
Visdief	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	2
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3
Graspieper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Gele kwikstaart	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte kwikstaart	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	3	-	-	1	1	1	2	2	2	2	6	1	2	1	-	-	-
Blauwborst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rietzanger	6	1	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	1	3	-	2	-	-	-	-	1	-	3	10	3	-	2	2	5	7	10	3	2	4	5	4	6	6	9	2
Rietgors	2	1	3	3	-	-	1	2	-	1	2	2	2	1	2	2	2	4	5	2	6	6	8	8	6	3	5	
Aantal territoria	101	76	69	69	57	69	31	45	58	75	75	81	66	42	59	43	40	54	53	45	50	82	49	80	82	90	63	84
Aantal soorten	20	19	17	16	13	15	12	12	12	13	14	15	15	9	13	12	12	14	12	13	14	18	16	15	19	16	17	18

Bijlage 2

Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2026.

Soort	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Dodaars	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fuut	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Knobbelzwaan	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grauwe gans	4	2	3	3	2	-	-	-	3	-	4	1	3	-	1	2	2	-	-	-	-	1
Soepgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2	1	-	2	-	-	-	7
Grote Canadese gans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	4	4	-	3	-	1	1	-	-	1
Bergeend	-	1	-	1	1	2	1	1	1	-	2	1	-	1	2	2	3	1	-	2	1	1
Smient	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Krakeend	3	2	6	2	2	4	6	4	-	4	3	5	2	3	6	3	4	1	5	3	4	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Wilde eend	7	3	5	3	2	5	4	5	4	4	6	4	4	1	5	8	4	9	8	6	1	10
Soepeend	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-
Slobeend	4	2	3	2	3	2	4	3	3	-	2	3	3	1	2	1	1	3	2	2	2	-
Kuifeend	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Fazant	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterral	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Porseleinhoen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	1	-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1
Meerkoet	11	11	8	8	5	9	8	6	2	9	9	1	4	5	1	7	1	1	7	1	1	15
Scholekster	2	2	2	1	4	5	2	3	2	3	3	4	5	3	4	5	5	4	5	3	5	8
Kievit	15	11	10	10	9	12	5	7	11	17	18	24	11	16	20	21	14	9	17	17	10	18
Grutto	23	25	16	19	22	28	24	21	20	21	22	24	20	11	11	26	16	19	13	10	11	17
Tureluur	7	4	6	4	9	12	2	7	4	10	8	8	9	5	7	5	8	6	8	6	10	12
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Graspieper	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2	1	1
Witte kwikstaart	-	-	-	-	1	4	2	2	-	1	3	2	1	2	3	2	2	2	2	3	3	3
Rietzanger	5	8	5	9	5	7	5	2	4	3	3	3	2	1	-	-	2	2	-	-	-	-
Bosrietzanger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Snor	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	2	3	2	1	2	2	2	3	2	1	-	2	2	3	4	-	2	8	3	-	5	3
Blauwborst	-	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sprinkhaanzanger	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tapuit	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	4	6	5	5	3	2	2	2	1	1	3	2	2	2	1	-	3	2	1	1	1	2
Aantal territoria	91	86	79	74	74	95	68	70	59	78	88	96	74	66	81	88	78	82	73	71	84	103
Aantal soorten	16	17	20	19	16	14	14	17	14	14	15	16	16	16	16	14	16	18	13	16	18	18

Bijlage 3

Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2026.

Soort	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Roerdomp	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	-	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grauwe gans	4	4	2	4	7	-	-	1	4	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Grote Canadese gans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	-	-	1	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Krakeend	5	3	4	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	3	1	3	2	1	1	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wilde eend	4	3	3	2	4	2	4	3	3	6	5	3	1	1	3	2	3	2	3	3	3
Soepeend	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1
Slobeend	3	1	2	2	3	4	6	4	5	1	4	4	1	3	3	3	3	2	1	1	1
Kuifeend	1	1	-	1	-	1	4	2	1	-	2	2	1	3	2	-	-	-	1	-	1
Fazant	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	10	9	6	8	4	11	8	8	6	13	9	9	5	4	7	9	16	14	19	15	17
Scholekster	1	1	3	3	2	4	2	4	2	2	4	4	3	3	1	4	2	1	1	1	1
Kleine plevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kluut	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	1	-
Kievit	20	21	27	22	17	11	10	9	11	11	10	18	13	13	16	11	11	11	17	12	9
Watersnip	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grutto	24	18	15	19	14	11	20	25	14	13	18	25	16	16	17	14	19	9	12	11	16
Tureluur	7	7	8	10	12	6	5	8	4	5	6	7	7	5	6	4	7	7	6	1	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Gele kwikstaart	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte kwikstaart	-	-	-	1	1	-	1	1	1	1	1	-	-	1	2	-	1	1	1	-	2
Rietzanger	1	1	5	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	1	-	1	-	-	1	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Aantal territoria	83	72	83	78	69	57	69	71	55	61	67	79	51	52	62	49	67	52	64	48	56
Aantal soorten	14	14	18	14	13	14	16	14	13	15	16	13	11	12	12	9	11	12	12	11	12

Bijlage 4

Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2026.

Soort	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Roerdomp	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	-
Grauwe gans	2	1	3	2	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grote Canadese gans	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nijlgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bergeend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	5	7	3	3	3	2	2	1	1	1	2	-	-	1	1	-	1	-	-
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Wilde eend	8	4	5	3	3	6	4	2	2	3	3	-	1	1	3	2	2	1	-
Slobeend	2	1	2	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Buizerd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Fazant	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	-	1	1	4	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	7	5	5	6	3	3	5	6	5	4	2	-	6	2	3	2	2	2	2
Scholekster	1	-	2	2	1	2	-	-	-	2	3	1	2	1	2	1	1	1	1
Kleine plevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	12	16	15	14	13	9	7	7	8	8	9	8	7	7	8	14	15	10	13
Grutto	5	4	4	3	3	1	-	1	2	3	3	2	5	5	4	5	5	4	3
Tureluur	5	3	3	3	2	3	2	-	1	2	2	2	3	4	3	5	5	3	3
Witte kwikstaart	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Snor	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	4	1	-	5	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjiftjaf	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Zwarte kraai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kleine karekiet	2	2	5	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pimpelmees	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	2	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aantal territoria	57	50	52	46	39	32	24	20	21	28	32	13	25	21	29	35	33	22	23
Aantal soorten	14	15	15	11	12	13	8	6	8	11	12	4	7	7	11	12	9	7	6

Bijlage 5

Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2026.

Soort	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Fuut	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Roerdomp	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	1	-	-	1	2	2	-	1	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Grauwe gans	6	4	6	2	6	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grote Canadese gans	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	2	3	1	2	1
Bergeend	1	-	2	-	-	1	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	4	3	3	3	5	3	4	4	3	3	1	1	-	1	1	-	-	-
Wilde eend	4	5	6	5	4	5	5	4	6	5	3	-	1	2	3	2	6	4
Soepeend	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Slobeend	1	1	1	1	1	4	1	4	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-
Kuifeend	-	1	2	1	1	2	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruine kiekendief	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fazant	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Waterral	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Waterhoen	3	1	3	3	4	3	3	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Meerkoet	3	4	7	9	10	8	7	8	5	8	6	6	4	3	4	4	5	3
Scholekster	1	1	2	-	1	1	1	1	1	2	3	1	-	1	-	1	1	1
Kluut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Kleine plevier	2	-	-	-	-	1	2	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	5	3	3	5	4	5	5	6	7	4	3	7	-	3	2	1	2	1
Watersnip	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grutto	1	2	-	1	-	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tureluur	3	3	1	2	2	3	2	3	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Houtduif	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Witte kwikstaart	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-
Blauwborst	2	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Merel	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Snor	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cetti's zanger	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	8	3	4	7	2	4	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	7	7	9	5	10	7	7	5	1	2	1	2	-	-	3	4	2	3
Rietgors	2	4	2	3	6	5	3	3	4	4	3	2	3	1	2	2	2	3
Aantal territoria	61	47	61	53	63	64	49	45	42	42	41	21	13	14	19	20	22	18
Aantal soorten	22	18	22	18	18	22	18	16	16	19	20	8	8	8	8	12	9	9

Bijlage 6 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2026.

- De Helling
- Uiterdijken
- Zwarte Noord
- Bruggematen
- Wolkenberg

De verspreiding van de soorten wordt weergegeven door middel van stippenkaarten, waarbij elke stip globaal de ligging van het territorium aanduidt.

Bergeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	25-4 t/m 10-7	1500

Grutto 13 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 12 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kleine Karekiet 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-5 t/m 5-7	100

Kleine Plevier 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X						1	1-5 t/m 10-7	1000
X	X	-	-					2	1	30-5 t/m 25-8	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Kluut 15 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	.	X						1	1-5 t/m 5-6	

Krakeend 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.						2	15-4 t/m 10-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6	750

Meerkoet 12 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6	500

Rietgors 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-8	200

Sovon

0 0.1 0.2 km

Rietzanger 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	fusie-afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7	200

Roerdomp 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X						1	25-3 t/m 5-6	1000

Scholekster 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Slobeend 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-8	750

Tureluur 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-8	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Visdief 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X						1	25-4 t/m 30-6	

Waterhoen 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X						1	15-4 t/m 10-8	300

Waterral 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X						1	10-4 t/m 5-7	200
X	X	.	.					2	1	10-4 t/m 5-7	200

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Wilde Eend 11 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Zomertaling 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
2848 De Helling

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Bosrietzanger 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	5-5 t/m 15-7	100

Grauwe Gans 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X						1	25-2 t/m 15-4	500

0 0.3 0.6 km

Grutto 23 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 15 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kleine Karekiet 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	fusie-afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-5 t/m 5-7	100

Krakeend 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fucie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	-	-						2	15-4 t/m 10-6	1000

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	fusie-afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6	750

Meerkoet 11 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6	500

Rietgors 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-8	200

Rietzanger 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7	200

Scholekster 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Slobeend 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-8	750

Tureluur 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-6	1000

Waterhoen 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X						1	15-4 t/m 10-6	300

Wilde Eend 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Zomertaling 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
3751 Uiterdijken

Sovon

0 0.3 0.6 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-8	750

Fazant 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-1 t/m 25-8	300

Grauwe Gans 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X						1	25-2 t/m 15-4	500

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Grutto 24 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 20 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Krakeend 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	-	-						2	15-4 t/m 10-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6	750

Meerkoet 10 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6	500

Rietgors 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-8	200

Rietzanger 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7	200

Roerdomp 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X						1	25-3 t/m 5-6	1000

Scholekster 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Slobeend 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Tureluur 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

Wilde Eend 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Fazant 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-1 t/m 25-8	300

Grauwe Gans 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X						1	25-2 t/m 15-4	500

Grutto 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 12 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kleine Karekiet 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-5 t/m 5-7	100

Krakeend 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	-	-						2	15-4 t/m 10-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-8	750

Meerkoet 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-8	500

Rietgors 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-6	200

Rietzanger 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

N

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7	200

Scholekster 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Slobeend 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Tureluur 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-6	1000

Wilde Eend 8 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4658 Bruggematen

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Bergeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X					2	1	25-4 t/m 10-7	1500

Blauwborst 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-3 t/m 10-7	200

Bruine Kiekendief 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X						2	15-4 t/m 25-6	1000
-	X	-	-					3	2	15-4 t/m 25-6	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

Fuut 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X					2	1	10-4 t/m 10-6	750

Grauwe Gans 6 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X						1	25-2 t/m 15-4	500

Grutto 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kievit 5 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	1000

Kleine Karekiet 7 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-5 t/m 5-7	100

Kleine Plevier 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X						1	1-5 t/m 10-7	1000
X	X	.	.					2	1	30-5 t/m 25-6	1000

Knobbelzwaan 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	15-4 t/m 15-7	1000

Krakeend 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	-	-						2	15-4 t/m 10-6	1000

Meerkoet 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6	500

Rietgors 2 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-8	200

Rietzanger 8 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7	200

Scholekster 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Slobeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Snor 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 5-7	200

Soepeend 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:

2026

Telgebied:

4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750

Tureluur 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6	1000
X	X	.	.					2	1	10-5 t/m 10-8	1000

Sovon

0 0.1 0.2 km

Waterhoen 3 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X						1	15-4 t/m 10-8	300

Waterral 1 territorium

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X						1	10-4 t/m 5-7	200
X	X	-	-					2	1	10-4 t/m 5-7	200

Wilde Eend 4 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2026

Telgebied:
4659 Wolkenberg

Sovon

0 0.1 0.2 km

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen			fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750